Dosarul nr. 21r-871/23 Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana)
1-22076628-02-21r-31032023 Judecător: Buzu Elizaveta

D E C I Z I E

04 septembrie 2025 mun. Chişinău

Colegiul penal al Curţii de Apel Centru, în componenţă:
Președintele ședinței de judecată, judecător Cecan Silvia
Judecătorii Budeci Vitalie şi Băbălău Denis

a judecat, în lipsa participanților la proces, în ordine de recurs, recursul Penitenciarului nr. 4 – Cricova, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr.21ji-1699/2022 din 28 februarie 2023, privind plângerea condamnatului Russu ***** împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 01.06.2022 – 28.02.2023;

Instanța de recurs: 31.03.2023 – 22.06.2023 (în procedura judecătorului Diaconu Mihail); 22.06.2023 – 13.06.2025 (în procedura judecătorului Cojocari Elena); 13.06.2024 – 04.09.2025 (în procedura judecătorului Băbălău Denis).

Procedura de citare a părților a fost legal executată.

Asupra recursului, în baza materialelor din dosar şi a argumentelor prezentate în ședința de judecată, Colegiul penal, -

A C O N S T A T A T :

1. La 30.05.2022, condamnatul Russu ***** a depus o plângere împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.
2. În motivarea plângerii depuse, condamnatul a invocat că, a fost deținut în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău și în Penitenciarul nr. 4 – Cricova în condiții inumane și degradante.
3. A solicitat condamnatul aplicarea în privința sa a prevederilor art. 385 din Codul de procedură penală.
4. Ulterior, la 17.10.2022, condamnatul Russu ***** a mai depus o plângere

împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

5. Prin încheierea protocolară din 08.02.2023 s-a dispus conexarea cauzei cu nr. 21ji- 3433/2022 la cauza cu nr. 21ji-1699/2022, pentru a fi examinate într-o procedură unică, atribuindu-le nr. 21ji-1699/2022.

6. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr.21ji-1699/2022 din 28 februarie 2023, s-a admis plângerea condamnatului Russu ***** împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. S-a constatat faptul că, condamnatul Russu ***** *****, născut la *****, a fost deținut în perioada 07.01.2019 - 08.08.2019, 23.11.2021 - 28.04.2022, pe parcursul a 379 zile în Penitenciarul nr. 11 – Bălți și în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului si a libertăților fundamentale. S-a redus pedeapsa condamnatului Russu ***** *****, născut la *****, pentru perioada totală de 65 zile, în care s-a aflat în detenție provizorie în Penitenciarul nr. 11 – Bălți, cu calcularea a două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv, cu 65 (șaizeci și cinci) zile. S-a redus pedeapsa condamnatului Russu ***** *****, născut la *****, pentru perioada totală de 314 zile, în care s-a aflat în detenție cu statut de condamnat în Penitenciarul nr. 11 – Bălți și în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, cu calcularea a 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție, cu 62 (șaizeci și două) zile. S-a redus termenul pedepsei definitive a condamnatului Russu ***** *****, născut la *****, stabilită prin sentința Judecătoriei Ungheni (sediul Central) din 13.03.2019, în total cu 127 (una sută douăzeci și șapte) zile. În privința perioadei rămase de 4 (patru) zile, cu titlu de despăgubire, s-a acordat condamnatului Russu ***** *****, născut la *****, suma de bani în mărime de 200 (două sute) lei, și anume o unitate convențională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al R.M. Încheierea instanței judecătorești privind încasarea mijloacelor bănești se va executa în condițiile Codului de executare. S-a respins ca fiind neîntemeiată, plângerea condamnatului Russu *****, în partea ce ține de deținerea sa în condițiile de detenție inumane și degradante în Penitenciarul nr. 4 – Cricova, în perioada 08.08.2019 - 23.11.2021, 28.04.2022 - prezent.

7. Nefiind de acord cu încheierea primei instanțe, Penitenciarul nr. 4 – Cricova a formulat cerere de recurs, solicitând casarea parțială a încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 28 februarie 2023, emisă la plângerea condamnatului Russu ***** și pronunțarea unei noi hotărâri prin care plângerea condamnatului Russu *****, să fie respinsă ca fiind tardivă, pentru perioada 07.01.2019 - 08.08.2019.

8. În motivarea cererii de recurs, susține că, în fapt, cererea privind constatarea condițiilor de detenție contrar prevederilor art. 3 din convenție a fost înregistrată în cancelaria Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) la data de 30.05.2022. Astfel,

condamnatul Russu ***** nu se mai deține în condițiile reclamate din Penitenciarul nr. 11 – Bălți și Penitenciarul nr. 13 – Chișinău începând cu 08.08.2019, când a fost transferat în Penitenciarul nr. 4 – Cricova (unde nu au fost constatate condiții precare). Astfel, termenul de aflare în pretinsele condiții inumane și degradante (Penitenciarul nr. 11 – Bălți și Penitenciarul nr. 13 – Chișinău) a fost întrerupt la momentul transferării ultimului din Penitenciarul nr. 11 – Bălți și Penitenciarul nr. 13 – Chișinău în Penitenciarul nr. 4 – Cricova. Respectiv, de la momentul înlăturării condițiilor precare de detenție și până la adresarea plângerii în instanța de judecată conform art. 473^2 din Codul de procedură penală, au trecut mai mult de 2 ani, mult peste termenul-limită de adresare în ordinea prevăzută de art. 473^2 din Codul de procedură penală. Fiind eliberat condamnatul din penitenciar, pretinsele condițiile inumane de detenție au încetat să mai existe, or, plângerea se depune nu mai târziu de 6 luni din momentul când nu te mai deții în condiții presupuse precare.

9. Prin urmare, indică, că plângerea condamnatului Russu ***** privind reducerea termenului de pedeapsă pentru perioada ce s-a deținut în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău urmează a fi respinsă pe motivul omiterii termenului de prescripție prevăzut la art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală, deoarece pretinsa detenție în condiții inumane în Penitenciarul nr. 11 – Bălți și Penitenciarul nr. 13 – Chișinău a avut loc într-o perioadă mai mare decât 6 luni, de la momentul transferării acestuia din pretinsele condiții precare, termen de prescripție prevăzut de legiuitor în acest sens. Primul termen de prescripție, vine să asigure punerea în aplicare în practica judiciară moldovenească a conceptului de ”situație continuă ”. Astfel, în cazurile în care există o situație continuă, termenul de șase luni începe să curgă de la încetarea situației. Conceptul unei „situații continue” se referă la starea faptelor care includ activități continui de către sau din partea statului, pentru a acorda reclamantului statutul de victimă. în mod normal, termenul de șase luni începe să curgă de la decizia finală adoptată în procesul de epuizare a căilor interne de recurs (Cauza Hadji vs. Moldova, cererile nr. 32844/07 și 41378/07, §12). În așa fel, cererile depuse peste termenul de 6 luni, atunci când s-a întrerupt situația continuă de detenție în condiții contrare art. 3 CEDO, prin transferul într-o instituție sau în altă celulă cu condiții compatibile cu acest articol, urmează a fi respinse ca fiind tardive. Atât timp cât situația persistă, regula celor 6 luni nu își mai găsește aplicare (Cauza Iordache vs România, cererea nr. 6817/02, £50). Judecătorul de instrucție, pentru fiecare caz în parte, urmează să stabilească dacă situația reclamată constituie o „situație continuă” sau nu.

10. Mai susține că, cu referire la termenul de prescripție institut prin Legea nr. 163/2017, acesta este unul derogatoriu de la termenele generale și are drept scop radierea de pe rolul Curții a cererilor pendinte aflate în procedura acesteia. Totuși, norma respectivă a fost formulată într-o manieră confuză, deoarece se indică un termen de 4 luni de la data intrării în vigoare a Legii nr. 163/2017 (20.12.2017), pe când mecanismul preventiv și compensator a intrat în vigoare la data de 01.01.2019. În acest caz, judecătorul de instrucție aplicând adagiul in dubio pro reo, urmează să interpreteze norma mens legis și să admită plângerile fondate, dacă ele au fost depuse până la data de 01.05.2019 (inclusiv), cu condiția că aceste plângeri corespund condițiilor prevăzute în art. VI alin. (3) din Legea nr. 163/2017. Regula termenelor de prescripție reprezintă

normă de ordine publică, pe care judecătorul de instrucție, similar practicii în fața Curții, poate să o aplice din oficiu, chiar dacă reprezentantul instituției penitenciare nu a invocat acest lucru (Cauza Sabri Giineș vs Turcia, cererea nr. 27396/06, §29).

11. Conform art.447 alin. (1)-(3) Codul de procedură penală, *recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezenţa părţilor la proces. Instanţa de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părţilor la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinţei.*

12. În termenul fixat de instanța de recurs, condamnatul Russu ***** a prezentat instanței o cerere prin care solicită aplicarea în privința sa a Legii care nu are efect retroactiv precum și ușurarea pedepsei penale și recalificarea aliniatului.

13. *Analizând şi apreciind motivele invocate în recurs, în cumul cu materialele cauzei penale și prevederile legale pertinente, Colegiul penal conchide că, recursul declarat este fondat şi pasibil de a fi admis, cu casarea încheierii și remiterea cauzei la rejudecare, în aceeași instanță, în alt complet de judecată, din următoarele considerente.*

14. Conform art. 437 alin.(1), pct. 4) din Codul de procedură penală, *pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.*

15. Potrivit art. 448 alin.(1) din Codul de procedură penală, *judecînd recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs. Instanţa de recurs este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în recurs.*

16. În conformitate art.449 Codul de procedură penală, *judecînd recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: 1) respinge recursul, menţinînd hotărîrea atacată, dacă: a) recursul este nefondat; b) recursul este depus peste termen; c) recursul este inadmisibil; 2)* ***admite recursul, casînd hotărîrea, parţial sau integral, şi ia una din următoarele soluţii:*** *a) dispune achitarea persoanei sau încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod; b) rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri, dacă prin aceasta nu se agravează situaţia inculpatului; c) dispune rejudecarea cauzei de către instanţa de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare; d)* ***dispune rejudecarea cauzei de către instanţa de fond în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanţa de recurs****. Adoptarea deciziei şi întocmirea acesteia se efectuează în conformitate cu prevederile art.417 şi 418, care se aplică în mod corespunzător. Trimiterea la rejudecare a cauzei poate fi dispusă o singură dată. În cazul în care după rejudecarea cauzei eroarea judiciară nu a fost corectată de instanţa de fond, instanţa de recurs înlătură omisiunile la judecarea recursului.*

17. Conform art.469 alin. (1) din Codul de procedură penală, *la executarea pedepsei, instanţa de judecată soluţionează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărîri, şi anume: 1) liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen (art.91 din Codul penal); 2) înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă (art.92 din Codul penal); 3) liberarea de la executarea pedepsei penale a persoanelor grav bolnave (art.95 din Codul penal); 4) amînarea executării pedepsei pentru femeile gravide şi persoanele care au copii în vîrstă de pînă la 8 ani (art.96 din Codul penal), anularea amînării executării pedepsei de către acestea, liberarea lor de pedeapsă, înlocuirea pedepsei sau trimiterea pentru executare a*

pedepsei neexecutate; 5) reabilitarea judecătorească (art.112 din Codul penal); 6) schimbarea categoriei penitenciarului (art.72 din Codul penal); 7) înlocuirea amenzii cu muncă neremunerată în folosul comunităţii sau închisoare (art.64 din Codul penal); 8) înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunităţii cu închisoare (art.67 din Codul penal); 9) anularea condamnării cu suspendarea condiţionată a executării pedepsei sau, după caz, a liberării condiţionate de pedeapsă înainte de termen, cu trimiterea condamnatului pentru executarea pedepsei neexecutate (art.90 şi 91 din Codul penal); 9[1]) anularea condamnării cu suspendarea condiţionată a executării pedepsei şi stingerea antecedentelor penale; 10) căutarea persoanelor condamnate care se ascund de organele care pun în executare pedeapsa; 11) executarea sentinţei în cazul existenţei altor hotărîri neexecutate, dacă aceasta nu a fost soluţionată la adoptarea ultimei hotărîri; 12) computarea arestării preventive sau a arestării la domiciliu, dacă aceasta nu a fost soluţionată la adoptarea hotărîrii de condamnare; 13) prelungirea, schimbarea sau încetarea aplicării măsurii de constrîngere cu caracter medical alienaţilor (art.101 din Codul penal); 13[1]) internarea forţată într-o instituţie ftiziopneumologică (art.96[1] din Codul penal); 14) liberarea de pedeapsă sau uşurarea pedepsei în temeiul adoptării unei legi care are efect retroactiv ori ameliorarea, în alt mod, a situaţiei (art.10 şi 10[1] din Codul penal), precum şi excluderii din hotărîrea de condamnare a unor capete de acuzare dacă persoana condamnată a fost extrădată; 15) liberarea de pedeapsă în temeiul actului amnistiei sau stingerea executării pedepsei (art.295 din Codul de executare); 16) liberarea de executare a pedepsei în legătură cu expirarea termenelor de prescripţie ale executării sentinţei de condamnare (art.97 din Codul penal); 17) explicarea suspiciunilor sau neclarităţilor care apar la punerea în executare a pedepselor; ***17[1]) constatarea condiţiilor de detenţie a condamnaţilor;*** *17[2]) anularea condamnării în baza acordului de cooperare ca urmare a neexecutării condiţiilor stabilite în acordul de cooperare, cu trimiterea condamnatului pentru executarea pedepsei stabilite; 18) alte chestiuni prevăzute de lege care apar în procesul executării pedepselor de către condamnaţi.*

18. Reieșind din materialele dosarului în coraport cu raportul instituției penitenciare nr. 2/5006 din 04.11.2022 și raportul suplimentar, Colegiul penal constată că, prin sentința Judecătoriei Ungheni (sediul Central) din 13.03.2019, Russu ***** a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (2) din Codul penal cu stabilirea unei pedepse de 10 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, iar prin decizia Curții de Apel Chișinău din 03.06.2019 a fost menținută, fără modificări, sentința Judecătoriei Ungheni (sediul Central) din 13.03.2019.

19. Astfel, conform procesului-verbal de reținere din 16.01.2019, Russu ***** a fost reținut în temeiul art. 166 din Codul de procedură penală.

20. Colegiul penal reține că, condamnatul Russu ***** în plângerea sa și în cererea de concretizare formulată de apărător a solicitat constatarea condițiilor de detenție precare din instituțiile penitenciare în cadrul cărora și-a ispășit pedeapsa și anume Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, în Penitenciarul nr.11 – Bălți, și Penitenciarul nr. 4 – Cricova ale ANP, prin urmare, reieșind din Raportul prezentat de reprezentantul instituției penitenciare și din materialele cauzei, Russu ***** a fost deținut în

Penitenciarul nr. 11 – Bălți în perioada: 07.01.2019 - 03.05.2019, Penitenciarul nr. 13 – Chișinău în perioada: 03.05.2019 - 08.08.2019, 23.11.2021 - 28.04.2022 și în Penitenciarul nr. 4 – Cricova în perioada: 08.08.2019 - 23.11.2021, 28.04.2022 - prezent. Începutul termenului de executare a sentinței este din 16.01.2019, sfârșitul termenului de executare a sentinței este la 15.01.2029.

21. Cu titlu de principiu, cu referire la norma de procedura aplicabilă speței, instanța de recurs reține că, potrivit art.3 din Codul de procedură penală, în desfăşurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanţa judecătorească. *Legea procesuală penală poate avea efect ultraactiv, adică dispoziţiile ei, în perioada de tranziţie la o nouă lege procesuală penală, pot rămâne aplicabile acţiunilor procesuale reglementate de legea nouă. Caracterul ultraactiv se stipulează în legea nouă*.

22. Potrivit dispozițiilor finale și tranzitorii a Legii nr.245 din 31.07.2023, art. V alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentei legi, recursurile declarate în cauzele penale şi contravenţionale pentru care au fost stabilite data şedinţei de judecată se examinează conform procedurii de până la intrarea în vigoare a prezentei legi.

23. Totodată, reieșind din faptul că, normele juridice care reglementează mecanismul compensatoriu privind condițiile de detenție, sunt sistematizate legislativ în norme procedural penale, acestea prin efectul de compensație *au un caracter material*, condiții în care potrivit art. 10 din Codul penal, care reglementează efectul retroactiv al legii penale, urmează a fi supuse examinării prin aplicarea dispozițiilor în vigoare *la momentul înaintării plângerii condamnatului*.

24. Conform art. 473^2 din Codul de procedură penală, *plîngerea împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului sau ale prevenitului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit, personal sau prin intermediul unui avocat, la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială se află instituţia penitenciară în care se deţine condamnatul sau prevenitul ori, după caz, din care a fost eliberat. Plîngerea referitoare la condiţiile de detenţie menţionate la alin.(1) trebuie să conţină datele privind perioada şi locul detenţiei, precum şi descrierea detaliată a condiţiilor materiale care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului, cu solicitarea de a obliga administraţia instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile materiale contestate. La plîngere pot fi anexate explicaţiile altor condamnaţi sau preveniţi, copiile plîngerilor anterioare, adresate administraţiei instituţiei penitenciare sau autorităţilor de supraveghere, şi răspunsurile lor, alte probe relevante. Concomitent cu depunerea plîngerii, se expediază o copie a acesteia, cu anexarea materialelor respective, către organul care pune în executare sentinţa sau încheierea. Condamnaţii care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei. În cazul în care partea neexecutată din pedeapsă nu permite deducerea integrală a reducerii*

pedepsei sau perioada încălcării condiţiilor de detenţie este mai mică de 10 zile, în privinţa perioadei rămase condamnatul poate solicita despăgubire în valoare bănească. ***Plîngerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenţiei în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale sau în termen de 6 luni de la data cînd nu mai sînt deţinuţi în astfel de condiţii****, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenţie.*

25. Conform art. 473[4] din Codul de procedură penală, *la evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată dă apreciere atît probelor prezentate de părţi, cît şi rapoartelor instituţiilor naţionale şi internaţionale în domeniu. La evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată ţine cont de efectele cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale condamnatului sau ale prevenitului, precum şi de perioada în care condamnatul sau prevenitul a fost deţinut în condiţiile contestate. În urma constatării faptului că condamnatul sau prevenitul a fost deţinut în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, instanţa de judecată obligă administraţia instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile precare de detenţie, stabilindu-i un termen concret, care nu va depăşi 15 zile, după expirarea căruia instituţia penitenciară informează instanţa de judecată despre executarea încheierii. În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculîndu-se de la 1 la 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei băneşti în mărime de pînă la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente. În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), preveniţii sînt despăgubiţi în conformitate cu art. 385 alin.(5) şi (6) sau, după caz, aceştia pot înainta o acţiune civilă. Reducerea pedepsei sau, după caz, încasarea despăgubirii în valoare bănească, prevăzute la alin.(4) şi (5), se efectuează indiferent de confirmarea sau neconfirmarea vinovăţiei organului care pune în executare sentinţa sau încheierea ori a persoanelor publice din cadrul acestui organ. Dacă nu se constată încălcări ale prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale în cadrul executării pedepsei sau al detenţiei preventive, instanţa de judecată dispune respingerea plângerii. Încheierea adoptată în condiţiile prezentului articol este executorie imediat, însă poate fi atacată cu recurs la curtea de apel de către părţi, în termen de 10 zile de la data pronunțării, prin intermediul instanţei de fond. În cazul încasării mijloacelor băneşti, încheierea instanţei de judecată se execută în condiţiile prevăzute de Codul de executare.*

26. Verificând legalitatea şi temeinicia încheierii atacate, instanţa de recurs constată că, instanţa de fond a examinat cauza fără a cerceta circumstanţele cazului minuţios sub toate aspectele în raport cu probele cauzei date, fără a se expune argumentat în privința fiecărei cerințe invocate în cerere.

27. După cum s-a stabilit supra, Russu ***** a fost deținut în diferite perioade în Penitenciarul nr. 11 – Bălți în perioada: 07.01.2019 - 03.05.2019, în Penitenciarul nr. 13 – Chișinău în perioada: 03.05.2019 - 08.08.2019, 23.11.2021 - 28.04.2022 și în Penitenciarul nr. 4 – Cricova în perioada: 08.08.2019 - 23.11.2021, 28.04.2022 – prezent. Prin urmare, Colegiul penal atestă că, prima instanță a admis plângerea condamnatului Russu ***** de constatare a condițiilor de detenție în instituțiile penitenciare în care și-a ispășit pedeapsa și anume în Penitenciarul nr. 11 – Bălți și în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău în perioadele 07.01.2019 – 08.08.2019, 23.11.2021 – 28.04.2022, considerând că, condamnatul s-a aflat în condiții contrare art. 3 CEDO pe o perioadă ce constituie 379 zile și a respins ca neîntemeiată solicitarea condamnatului privind condițiile de detenție precare în Penitenciarul nr. 4 – Cricova, din motiv că, plângerea nu întrunește condițiile prevăzute de art. 473^2 – 473^4 din Codul de procedură penală.

28. Instanța de recurs reține că, plângerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune în termen de 6 luni de la data când nu mai sunt deţinuţi în astfel de condiţii.

29. Subsecvent, Colegiul penal relevă că, ținând cont de faptul că, prevederile art. art. 473^2, 473^3 şi art. 473^4 din Codul de procedură penală, au fost introduse prin Legea nr. 272 din 29.11.2018, în vigoare din 01.01.2019, în cazul dat termenul stabilit de legiuitor prin art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală, se va calcula prin prisma faptului intrării în vigoare a Legii nr. 272 din 29.11.2018, astfel se constată că, cu referire la perioada de detenție provizorie a condamnatului în Penitenciarul nr. 11 – Bălți, plângerea ultimului a fost depusă în afara termenului de 6 luni prevăzut de art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală, termen care a început să curgă la 01.01.2019 și a expirat la 30.06.2019.

30. Instanța de recurs reține că, potrivit raportului prezentat de Penitenciarul nr. 4 – Cricova raportat la materialele cauzei, rezultă că, în Penitenciarul nr. 11 - Bălți, condamnatul a fost deținut în perioada 07.01.2019 – 03.05.2019, astfel încât, plângerea privind condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 11 – Bălți în partea ce vizează detenția provizorie a condamnatului a fost depusă cu omiterea termenului de 6 luni prevăzut de lege și expirat la 30.06.2019, întrucât a fost înaintată la data de 30 mai 2022.

31. În acest sens, Colegiul penal subliniază că, potrivit art. 230 alin.(2) din Codul de procedură penală, *în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual şi nulitatea actului efectuat peste termen. Termenul omis poate fi restabilit în conformitate cu prevederile art. 234 alin.(1) Codul de procedură penală, care stabileşte că, dacă persoana respectivă a omis termenul procedural din motive întemeiate, acesta poate fi restabilit, la cererea ei, prin hotărâre a organului de urmărire penală sau a instanţei de judecată, în condiţiile legii.*

32. Prin urmare, Colegiul penal remarcă, că, plângerea condamnatului în partea ce vizează condițiile de detenție provizorie în Penitenciarul nr. 11 – Bălți a fost depusă cu omiterea acestui termenului de 6 luni, care este un termen de decădere, pentru a se adresa cu plângere împotriva condițiilor precare de detenție. Termenul de 6 luni, a fost instituit printr-o normă legală imperativă care nu conține careva excepții.

33. În acest sens, Colegiul penal conchide că, eroarea admisă de către instanţa de fond echivalează cu nerezolvarea fondului cauzei, ceea ce implică casarea încheierii integral, cu remiterea cauzei la rejudecare de către instanţa de fond, în alt complet de judecată, pentru înlăturarea erorilor admise.

34. La rejudecarea cauzei instanţa de fond urmează să înlăture lacunele comise, să examineze cauza sub toate aspectele, complet şi obiectiv cu respectarea dreptului la un proces echitabil şi în dependenţă de probele acumulate, să pronunţe o hotărâre legală, întemeiată şi motivată, pronunţându-se asupra tuturor motivelor invocate de către participanţii la proces.

35. Potrivit prevederilor art. 7 din Codul de procedură penală, *procesul penal se desfăşoară în strictă conformitate cu principiile şi normele unanim recunoscute ale dreptului internaţional, cu tratatele internaţionale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituţiei Republicii Moldova şi ale prezentului cod.*

36. Conform art. 20 a Constituției Republicii Moldova, *orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești atunci când drepturile, libertățile şi interesele acesteia au fost violate.*

37. Raportând materialele cauzei la prevederile legale enunțate mai sus se constată că, ultimele nu au fost respectate întocmai de către instanță ceea ce a dus la emiterea unei încheieri nemotivate.

38. În acest context, instanța deși era obligată să examineze și să se expună asupra fiecărui motiv, argument, aspect de încălcare a prevederilor legale, invocate în acest sens în cererea înaintată, potrivit acestor prevederi legislatorul a prevăzut expres rolul activ pentru cercetarea sub toate aspectele, completă şi obiectivă a circumstanțelor cauzei. Or, neexpunerea asupra unei cerințe, se egalează cu faptul că nu au fost auzite părțile. Conform practicii CEDO, în cauza *Fomin c. Moldovei, Cererea nr. 36755/06*, Curtea a statuat că: „Rolul unei Decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult, o Decizie motivată oferă părților posibilitatea de a o contesta precum şi posibilitatea ca Decizia să fie revizuită de către o Instanță de Recurs”. Doar prin adoptarea unei decizii motivate, poate avea loc un control public al administrației Justiției (*c.f. Hirvisaariv. Finland, nr. 49684/99, parag. 30, 27.09.2001*).

39. CEDO, în speța *Luka contra României* a evidențiat că, art. 6 implică faptul că deciziile instanțelor trebuie să precizeze în mod suficient motivele pe care se întemeiază, astfel încât să arate că părţile au fost ascultate şi să garanteze posibilitatea unui control public al administrării justiției. Altfel spus, art. 6 îi atribuie „instanţei” obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor şi probelor părților, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora şi fără a fi înțeleasă ca implicând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk împotriva Ţărilor de Jos, citată anterior, p. 19-20, pct. 59 şi 61*). Curtea evidențiază că trebuie să se ţină seama de relevanța şi incidența argumentului sau motivului cu privire la care instanța nu s-a pronunțat la încheierea cauzei (*Jahnke şi Lenoble împotriva Franţei (dec.), nr. 40490/98, CEDO 2001-IX; şi Dima împotriva României, 16 noiembrie 2006*).

40. Mai mult, motivarea hotărârilor este o garanție pentru părți că, cererile lor au fost analizate cu atenție şi oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar. Analiza pe

care instanţa o face în legătură cu motivele de fapt şi de drept care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară şi simplă, precisă, concisă şi fermă, într-un cuvânt să aibă putere de convingere. La fel de exactă trebuie să fie motivarea şi în ce privește cererile pe care le-a respins. Nemotivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare vor atrage casarea ei.

41. Procedând în asemenea mod, instanța de fond n-a acordat deplină eficiență prevederilor legale astfel, la judecarea cauzei, se constată erori judiciare. Aceste erori judiciare se exprimă prin modul de cercetare şi apreciere a probelor prezentate de părţi, de gradul de percepție şi analiză a materialului cauzei raportat la conținutul normativ pe care se bazează cererea, astfel nemotivarea hotărârii, prin prisma practicii CEDO se echivalează cu neexaminarea fondului cauzei.

42. Elucidarea tuturor împrejurărilor menționate are o mare importanță la examinarea corectă a cauzei, ceea ce instanța care a examinat fondul nu a efectuat, prin ce au fost încălcate normele dreptului procedural şi dreptul la un proces echitabil, care neapărat servește drept temei pentru anularea încheierii atacate şi remiterea cauzei la o nouă reexaminare, în aceeași instanță, în alt complet de judecată. Astfel, reieșind din faptul că erorile admise de către instanța de fond nu pot fi reparate de către instanța de recurs, Colegiul penal va remite cauza dată la o nouă reexaminare în instanța de fond.

43. La o nouă examinare, instanța de fond urmează să țină cont de cele enunțate mai sus şi să emită o hotărâre legală, întemeiată şi motivată în strictă conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

44. În baza art. art. 448, 449 alin. (1) pct. 2) lit. c) din Codul de procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Centru,-

D E C I D E :

Se admite recursul Penitenciarului nr. 4 – Cricova declarat împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr.21ji-1699/2023 din 28 februarie 2023, casează integral încheierea și trimite cauza la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia dată este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei, judecător: Cecan Silvia

Judecător Budeci Vitalie

Judecător Băbălău Denis